

Vidám koldusok

„Haisten volt az apám harcoltam száz csatán” — dübörög a zongora, remegnek a falak, egyre ütemesebben dobolnak a lábak. Ha valaki benézne a kis alberletli szobába, el sem hinné, hogy a főiskolai irodalmi színpad próbájának tanúja.

— Első látásra baráti összejövetelnek tűnik csoportunk — kezdi Mihácsi János, az irodalmi színpad vezetője. — Sajnos, kevesen vagyunk. Állandó társra, s főleg nagy lelkesedésre lenne szükség. Legtöbben csak hobbiból, nem elhivatottságból vesznek részt munkánkban. Lemondás, rengeteg próba a sikeres szereplés alapvető feltétele, de ezt nem minden ember tudja vállalni. Részben igazuk van. Egy 19–20 éves fiatal sok mindent szeretne megismerni, élvezni. Magának kell eldöntenie: a tanulás mellett értelmes, kulturált körülmények között tölti-e el a négy évet, vagy az ellenkező megoldást választja.

— Mi az oka a főiskolai színpad sűrű főnökváltásának? Köztudott, hogy számtalanszor átalakult, váltották egymást a vezetők, köztük neves színészek is.

— Gyakorlatilag annyiszor születik újjá, ahányszor új tanév kezdődik. Manapság nincs helye olyan színpadnak, ahol egy ember a szervező. A közösség tagjai formálják egymást. Meghallgatják és megvitadják az ötleteket. A rendező szerepe, eldönteni a vitás kérdéseket. Szerintem, ha ezt elérnék, összetartóbb társulat alakulna ki. Már említettem az állandó tagokat, akik jelentősen emelnék a színvonalat. Hasonló érdeklődésű diákokat vonnának maguk köré, azonos célt dolgoznának, megegyező véleményrel. Ez valósul meg a legkritikábban. Komoly eredményeket így nem érhetünk el. Befolyásolja a hangulatunkat, hogy nem ismernek

el, nem értenek meg bennünket. A támogatás minimális, ha kapunk valamit, az általában használhatatlan. Kevés alpból, kevés felszereléssel nagy eredményt fölmutatni senki sem tud. Miért várják éppen tőlünk a cáfolatot? Még csak egy szabad termet sem kapunk, kénytelenek vagyunk itt, magánlakáson próbálni!

— Ezek után jogos a kérdés, miért vállalod mégis az irányítást?

— Nem a tiszteletdíj miatt. Nem fizetik meg azt a munkát, amit végzek. Lényegtelen. Ezt soha sem tartottam döntő szempontnak. Szeretném valahogy elhíttetni az emberekkel azt, hogy van színjátszás, kapjanak kedvet hozzá. Ehhez illyesfajta örültség kell: szeretni a színházat, színpadot, nemcsak azt az életmódot, amit ez biztosít. Egy darab azt jelenti nekem, olyasmit tudok, amivel gondolatokat, eszméket, érzéseket viszek közelebb az emberekhez, belebújok mások bőrébe. Másként gondolkodó emberekkel nehéz, azonos gondolkodásukat nehezen lehet találni, tehát valahol a kettő között van a megoldás. Remélem, az új tagok, az elsők aktivitással, meggyőződéssel kiküszöbölik a problémák egy részét. Négy év áll előttük!

— Kezded fejtegetni, hogyan lehetne a társulatot összerakni. Kicsit bővebben erről!

— Sok mindenről döntök, óriási felelősség van rajtam. Van egy munkahelyem. Nem élek együtt a főiskolásokkal, nem ismerem a gondolkodásukat, más-képp érzek. Amit ők még csak éreznek, én már tudom, mi lesz belőle. Tehát saját érzéseimet kell közel vinni hozzájuk. Én mindent megpróbálok maximálisan, a többi már nem rajtam múlik.

DEMETER IRÉN

Találkozó

Régen voltak annyian a József Attila Kollégium nagytanulójában, mint október 25-én este, mikor Moldova György író találkozott olvasóival. Már a kezdés előtt fél órával sem lehetett volna egy tét elejteni a teremben, olyan nagy volt az érdeklődők száma. A nagy sikerű művek szerzője jó hangulatú beszélgetésen válaszolt a kérdésekre, majd dedikálta könyveit.

Kollégiumi filmklub

A József Attila Kollégium nagytanulójában október 19-én filmklub indult. A csütörtök esténként bemutatásra kerülő filmek az utóbbi évek legsikeresebb amerikai, francia és magyar alkotásai.

Szellemidézés

Üzenet a palackban címmel Karinthy Frigyes műveiből összeállított műsort láthatunk október 31-én a SZOTE-klubban. Előadók: a Medicus Színpad két tagja, Apró A. Zoltán és Oláh Attila. Örömmel nyugtáztuk, hogy szép számú érdeklődő előtt kezdődött a műsor, s még inkább, hogy anyagával, színvonalával rá is szolgált az érdeklődésre.

Karinthy írásai gazdag anyagot, sok lehetőséget kínáltak és sikert is, hiszen humor tekintetében hozzá mérhető magyar író alig van. Persze ettől még túlhajtott, öncélú bohóckodással is el lehetett volna tölteni a másfél órát. A két előadó azonban nem el-, hanem kitöltötte akarta. Megmutatni egy nagy író, akit a köztudat ma is eléggé egyoldalúan ismer.

Nem arról van szó, hogy le akartak volna mondani Karinthy humoráról, hiszen a műsor első részét humoreszkek, paródiák, humorban bővelkedő novellák alkották. Ezeket az írásokat viszont nagy ételissel, ugyanakkor fegyelmezetten tolmácsolták, megmutatva a fintorok mögött a részvétet, a jól időzített poénok mögött a mindig aktuális emberi mondánivalót.

Jókat nevetünk a Szeretem az állatot kisemberén, aki hiába szeretne megsimogatni egy szerencsétlen kinyulát, de közben el kell gondolkodnunk az erő és a kiszolgáltatottság viszonyáról, el kell gondolnunk a többiek iránti érdektelenségről egy ember apropóján, akinek „abszolút semmi érzése a szimbolizmushoz”, vagy arról, miért aktuális ma is az Igy írlok ú „elfogulatlan” tárlatkritikája.

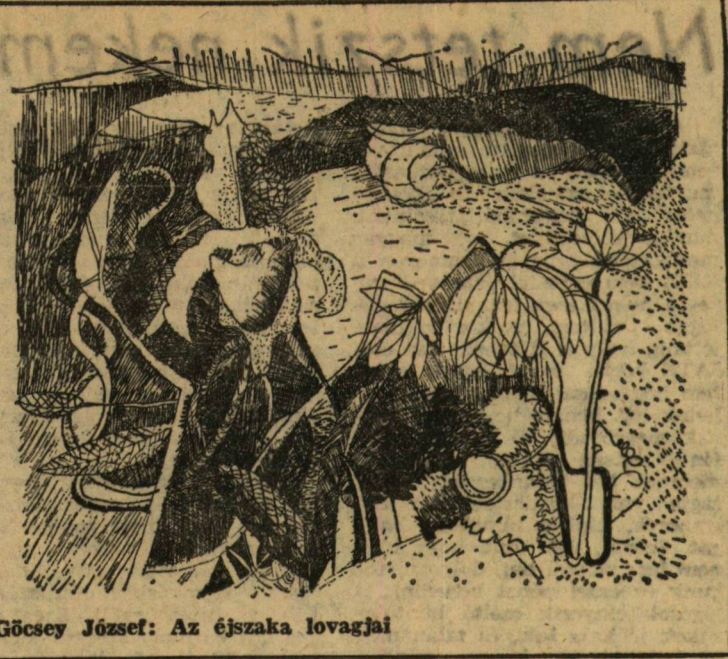
Már a szünet előtti műsor is kerek egész lehetett volna, de az előadók — érthetően — kevésnek érezték. A második rész verseiben, novelláiban az embert mutatták meg, aki sokszor humorral, ironiával, de mindig halálosan komolyan szól koráról, kortársairól, önmagáról. Egy embert, aki ezt írta: „Szivedbe vésem, füledbe rágom, / rossz volt élned e világon / e korban, melynek mérlege hamis / és megcsal holnap, mert megcsalt tegnap is.”

Ezekben a percekben már nemigen volt ok a nevetésre. Maradt valaki, aki a festék, a ruhák mögött embert, társat keresett, de — bár a pályáig hatolt — nem talált semmit.

Bár az ars poetica jellegű írások domináltak (Méné, tekel, ..., Üzenet a palackban, A költő), sokat megtudhattunk Karinthy társadalomhoz való viszonyáról. Két ellentét: a tömeget föl-emelni akaró, de a tömeg által háljára ítélt ember, aki egyenként ismeri az arckokat, de együtt csak valami alakatlan szörnypofát lát (Barabbás), s a háború poklában együtt kínlódó értelmiségi és kubikos, akiknek megengedte a társadalom, hogy hősök legyenek, mert nyugodtan akarja leütni szivarjáról a hamut. (Az útközvet).

A műsort Karinthy Számadása a talentomról című nagy versének valóságos katartikus erejű előadása zárta. A közönség vastappal jutalmazta a produkciót, s ha most utólag üzeni akarnánk valamit az előadónak, csak egy szó: Köszönjük!

F. GY.

Göcsey József: Az éjszaka lovagjai

Színésélet, Kaláka-zene

Beindult újra a klubélet. Javában tartják előadásait a művészek, zenészek. TIT-előadók. Néha az ember nem tudja, melyik programot válassza, ilyenkor kalapba kerülnek a műsorok. Így döntöttünk legutóbb is, mikor a SZOTE-klubba néztünk be, hogy milyen mozgóadás is van ott. Október 17., 20 óra. Kozák András és a Kaláka együttes műsora. Az előadás kezdete előtt az öltözőnek kinevezett lakosztályban beszélgetünk a műsor résztvevőivel. Először Kozák András ad választ.

Foglalt fh-k

— Milyen volt a Színművészeti Főiskolán az élet?

— Tizenhárom éve végeztem, de élményeim még élnek. Egy évig tanítottam is a főiskolán, tehát a mostani életet is megismertem. Összehasonlítani nem tudom más egyetemekkel, mert csak a színiiskolába jártam. A színművészeti is egyetemi rangra emelkedett már. Milyen volt az élet? Állandó elfoglaltságunk volt. Délelőtt elméleti órák, délután szakmaiak, így színészmesterség, beszédtechnika, mozgásművészet és egyebek. Az első két évben a hallgatók nem szerepelhetnek — csak külön engedéllyel — színházban vagy filmen. Utána beosztás alapján dolgoztunk. De mindig csapatokban jártuk a várost — moziba, színházba együtt mentünk.

— S a kolozsban?

— Sokszor volt, hogy reggel is vitakoztunk egymásközt a lépcsőfordulóban, vagy a szobákban. Áldozat kell ahhoz, hogy ezt a főiskolát vállaljuk.

— A vizsgák?

— Vizsgák vannak elméletből, erre osztályzatot kapnak a hallgatók. A vizsgaelőadás negyedéven van. Akik nem alkalmasak a pályára, azok ilyenkor kiesnek, mint máshol is. Harmadikban megbizonyítványt kapnak akik kiesnek — ezzel már elhelyezkedhetnek.

— Az egyetemistáknak másféle műsort szerkeszt?

— Nem. Ugyan ezzel az előadóstemmel lépnek mások elé is. Nem teszek különbséget, legfeljebb annyit, hogy szeretek előtűni szavalni, tudom, hogy ismerik ezeket a műveket, biztos

megértőim. Ha külön összeállítást készítenék, akkor azt venném figyelembe, hogy milyen egyetemre megyek, milyen a közönség, fiúk vagy lányok zömmel. Műsorom Petőfiig visszanyúl. Kalákaék ugyanezeket a verseket éneklék.

Közös munkával

Még beszélgettünk Kozák Andrásal, megérkezett a Kaláka együttes vezetője, Gryllus Vilmos csellón, én pedig fűvös hangszereken.

— A bemutatás megtörtént. A zenekar nevét is megmagyaráznád?

— Erdélyi eredetű szó a kaláka. Közös munkát jelent. Közösen vagyunk egyek, ezért választottuk ezt a nevet.

— Milyen az egyetemi közönség?

— Értelmeseek, fogékonyak. Igyekszem jól érezni magukat. A zene vonzza őket, a megzenésített verseket tolmácsoljuk.

— Műsorokat nekik szerkesztitek?

— Figyelembe vesszük, hogy kinek énekelünk, de inkább csak a színpadon alakul ki, hogy mit játszunk végül is. Nem mindig kész, nem mindig kidolgozott programmal lépünk ki a pódiumra.

— Egy nagylemez birtokosok vagytok már.

— Ezzel utat törtünk egy újabb lemez elkészítéséhez. Persze, még csak a tervek vannak meg, hisz a stúdiók állandóan foglaltak.

— Szegedre sűrűn jártok.

— Ha hívják, mindig jövőnk. De a közönség általában mindenhol egyforma, ha Debrecenben játszunk egyetemistáknak, ott is megértő fülekre találunk. Szeretjük ezt az egyetemi várost is, s jövőnk is még, legközelebb például a JATE-ra.

A beszélgetést be kellett fejeznünk, hisz a korábbi percek is a műsor idejéből vettük el. Nemsokára megszólalnak a pihenő hangszerek. A diákok figyelme a színpadra irányul. Kozák András és a Kaláka „újra bemutatkozik”, a szegedi egyetemistáknak.

BORZÁK TIBOR

Csurka István: Döglött aknák

Két ember küszködik a színen. Szapulják, osztják egymást, ki-ki a maga eszközeivel, ki-ki a maga céljaiért. A „hótt-reakció” a lángosütőjéért, a „dogmatikus-féltreállított” vélt sérelmei megtorlásáért. Csurka egy klinikai szobába zárja össze a két ellenfelet, az általuk képviselt elveket ebben a zártkörű ütköztető. Az ütköztető során egymás múltjában vájkálnak, egymás sebeit tépik föl. A külvilág is mintha csak azért hatolna be — a családtagok személyében —, hogy könnyebb legyen fölbüfögni a múltat, hogy nehezebb legyen az enyhülés. Igaz, Egyeske és Ketteske nem sokat vehetnek egymás szemére, mert az egykori „kizsákmányoló” éppúgy osztályellensége a ma társadalmának, mint a magát „igaz” kommunistának valló „ultrabalos”. Mindketten egy álom megvalósulására várnak, tűnt hatalmuk visszanyerésére. S ez az a pont, ahol már egyetértének, hisz mindketten a „fordulatot” remélik. Kibékülnek hát, paroláznak.

Döglött aknák, mondja róluk Csurka a darab címében. Hiába aknásitának, erejük, hatásuk nincs már. A hatvanas évek végén készült darab első bemutatójakor talán jobban ültek e poénok, több fölismerést tartogatott a néző számára Moór és Paál vitája. Mégis miért tüzte műsorára a szegedi Keszínház a darabot a hetvenes évek végén? Aktuális még, vannak még rejtett aknák? Nem valószínű. A mostani közönség jobban derül a hálapénzen, az orvosok kifigurázásán, a protekción, mint a „pizsamások” politikai elvein és érvein. Akkor meg minek, ha nincs aktualitása? A választ talán úgy fogalmazhatnánk meg, hogy ezek a Moór-félek ugyan még ma is léteznek, de játékpáronjaiktól nem ijedünk meg, tisztában vagyunk hatástalanságukkal. Neveltségességük, naívságuk

látatása adja hát a darab aktualitását.

Félics László rendező színészvezetése, mértékelt tartó humorérzéke, biztos garanciája a szerzői élcek, fricskák, fullánkok kelendő időbeni pukkanásának. Nem akar fölöslegesen komolykodni, szánalmat kelteni.

Kátay Endre komédiázó kedvének, humorizáló hajlamának teljes eszköztárát fölvonultatja. Aki látta őt korábbi szerepeiben, most örömmel nyugtázták, legutóbbi alakítása mentes mindenfajta maszek poénkodástól, túljátszástól. Amennyit ad Moór portréjához, amennyit Csurka darabja előír, amennyit a portré elbíró. Kovács János Paál elvtársa kellően éber, kicsit keserű „lécsúszott”. Érezetnie tudja a kárörvendő bosszúállót és a kijátszott szerető figuráját is. Nagy Zoltán, mint ifjabb Moór jelenik meg a színen. Kedves fiatalember, igyekvő gyermek, határozott férj. Hogy több elismerő szót nem ejtünk róla, az egyrészt a szerep kicsinységéből adódik, másrészt abból, hogy most is a töle megszokott „színtet” hozza. Egerváry Klára meggyőző, féltékeny, zsembe Paálnéja hiteles, színvonalas alakítás. A darab epizód-szereplői közül Vajda Márta volt az egyetlen, aki nem tudott mit kezdeni a szerepével. Merve volt, mint idősebb színész, hamis, mint boldog fiatalasszony.

Egy klinikai szobát berendezni nem nehéz, hangulatát, levegőjét visszaadni már nehezebb. Varga Mátyas ötletes színpadtervének ez utóbbit is sikerült érzékeltetnie.

Csurka Istvánnak nem ez az első darabja Szegeden. De ahhoz, hogy ezt újabb bemutatón kövesse, nagyobb érdeklődésre, telt házakra, a közönség igényére van szükség.

G. R.

Az UNESCO-klub terveiről

Ismét megkezdte munkáját a József Attila Tudományegyetem UNESCO-klubja.

A klub ez évi munkatervét — az előző évek hagyományaihoz híven — a Nemzetközi UNESCO Bizottság, illetve a Magyar UNESCO Bizottság által javasolt programokkal összhangban alakítottuk ki. Klubunk célkitűzése — a nemzetek közötti baráti kapcsolatok elmélyítése, elsősorban a Szegeden tanuló külföldi diákokkal; különböző népek kulturális megismerésére, nemzetközi évek, illetve évfordulók megünneplése stb. — megegyeznek az UNESCO nemzetközi törekvéseivel. 1978. a faji megkülönböztetés elleni küzdelem éve, míg 1979. a nemzetközi gyermekév lesz. Ez utóbbi kapcsán országos gyűjtési akció kezdeményezését tervezzük.

A klub tevékenységét baráti összejövetelek, előadások, estek, filmvetítések, kirándulások teszik színesebbé — s reméljük — sokak számára vonzóvá.

A fent említett célkitűzésnek megfelelően az idén kapcsolatot teremtettünk a JATE-n tanuló külföldi diákokkal. Célunk, hogy őket is bevonjuk a klub tevékenységébe, s segítségével kívánjuk megrendezni az idén sora kerülő vietnami, s a következő évre tervezett arab estet.

Szeretnénk szorosabban együttműködni a Szegeden levő oktatási intézmények (SZOTE, gimnáziumok), UNESCO-klubjaival, valamint a Biológiai Kutató Intézetben dolgozó UNESCO-össztöndíjas külföldi fiatalokkal. Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

JENFI GABRIELLA
az UNESCO-klub titkára